

ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Τα ερείπια της παλαιοχριστιανικής βασιλικής της Γλυφάδας εντοπίστηκαν τυχαία το **1927** κατά τη διάρκεια ανασκαφής τάφων από τον Ν. Κυπαρίσση και ερευνήθηκαν από τον Αναστάσιο Ορλάνδο. Έχουν διατηρηθεί ορατά μέσα στον περιφραγμένο αρχαιολογικό χώρο που βρίσκεται δίπλα στο κέντρο «Αστέρια» μεταξύ της παραλιακής λεωφόρου (Βασ. Γεωργίου Β') και της ακτής του μικρού κόλπου που αποτελούσε το λιμάνι της Αιξωνής.

Κοντά στην παραλία έχουν αποκαλυφθεί και άλλα αξιόλογα λείψανα της ύστερης ρωμαϊκής και της βυζαντινής περιόδου, που δείχνουν ότι στην περιοχή αυτή εξακολουθούσε να υπάρχει σημαντικός οικισμός και κατά τους χριστιανικούς χρόνους.

Η Βασιλική χρονολογείται στα **τέλη του 5ου αι. μ.Χ.** Είναι **τρίκλιτη**, με **ημικυκλική αψίδα** και **νάρθηκα**. Το

σχήμα της, σχεδόν τετράγωνο (εξωτερικές διαστάσεις **17,50x15,75 μ.**

) Είναι σπάνιο για τον ελλαδικό χώρο και θυμίζει μάλλον ανατολικά πρότυπα, όπως τις βασιλικές της βόρειας Συρίας του β' μισού του 5ου αι. μ.Χ. Ο νάρθηκας είχε μία εξωτερική θύρα στη δυτική του πλευρά και επικοινωνούσε με τον κυρίως ναό από κεντρικό άνοιγμα, με δύο κολόνες ανάμεσα σε παραστάδες («τρίβηλο»), και από δύο μικρότερες πλαϊνές εισόδους (μία προς το βόρειο και μία προς το νότιο κλίτος). Το δάπεδο του ήταν στρωμένο με μαρμάρινες πλάκες. Σε νεώτερη οικοδομική φάση κατασκευάστηκαν αριστερά και δεξιά της κεντρικής εισόδου δύο παράλληλοι τοίχοι, που πάτησαν πάνω στο δάπεδο του

νάρθηκα και περιόρισαν το χώρο του στο πλάτος του μεσαίου κλίτους.

{gallery}basiliki/arkika{/gallery}

Ο κυρίως ναός χωριζόταν σε τρία κλίτη με δύο κιονοστοιχίες που είχαν η καθεμία 5 αράβδωτες κολόνες, εναλλάξ από άσπρο και μπλε μάρμαρο, ώστε να δημιουργείται χρωματική αντίθεση. Βρέθηκαν μόνο μία κολόνα ακέραιη (ύψους 2,65 μ.) και θραύσματα μερικών άλλων. Οι βάσεις τους, που σώζονταν όλες στη θέση τους, ήταν ιωνικές, από άσπρο μάρμαρο. Τα κιονόκρανα ήταν, επίσης, ιωνικά, από άσπρο κυκλαδίτικο μάρμαρο, και είχαν χωριστό επίθημα, σε σχήμα ανάποδης πυραμίδας με στρογγυλεμένες επιφάνειες χωρίς καμία διακόσμηση. Η κιονοστοιχία δεν είχε δεύτερο όροφο και τα διαστήματα ανάμεσα στις κολόνες γεφυρώνονταν με τόξα. Η οροφή πρέπει να ήταν ξύλινη, γιατί οι εξωτερικοί τοίχοι δεν ήταν αρκετά ισχυροί για να στηρίζουν μια θολωτή στέγη.

Η βασιλική καταστράφηκε τον 6ο ή 7ο αι. μ.Χ. και **ξαναχτίστηκε στους βυζαντινούς χρόνους (ίσως τον 11ο αι. μ.Χ.)**

σε

σχήμα **μονόκλιτου ναού**

μ

με πολύ μικρότερες διαστάσεις. Οι εξωτερικοί τοίχοι του βυζαντινού ναού κατασκευάστηκαν στη θέση όπου ήταν παλιότερα οι δύο κιονοστοιχίες, ενσωματώνοντας στην τοιχοδομία τους λείψανα από τις κολόνες. Ταυτόχρονα περιορίστηκε και ο νάρθηκας με την κατασκευή των δύο τοίχων που είχαν πατήσει πάνω στο δάπεδο.

{gallery}basiliki/neoteri{/gallery}

Μετά την καταστροφή και του βυζαντινού ναού χτίστηκε, **στους χρόνους της Τουρκοκρατίας, ο εκκλησάκι** μικρό **μονόκλιτ**

, που περιορίστηκε στο χώρο ανάμεσα στην αψίδα και στο τέμπλο της παλαιάς βασιλικής. Τα ερείπια του κατεδαφίστηκαν για να γίνει η έρευνα της βασιλικής, κι έτσι από αυτό σήμερα δεν διατηρείται παρά μόνο ένα κομμάτι κολόνας από μπλε μάρμαρο, που ήταν στο κέντρο της αψίδας του και χρησίμευε ως στήριγμα της Αγίας Τράπεζας.

Σήμερα ο χώρος της βασιλικής είναι ορατός από τους επισκέπτες, αλλά όχι επισκέψιμος, γιατί φράσσεται με κάγκελα.

Φωτογραφία του 1928